Iłów - miasto, czy wieś? - aspekt finansowy

<u>Podatek rolny na 2026 rok naliczany jest na podstawie uchwały nr 83/XXI/2025 Rady Gminy Iłów z dnia 21 listopada 2025 r.</u> zgodnie z którą w §1 Obniża się średnią cenę skupu żyta do celów wymiaru podatku rolnego ogłoszoną w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 20 października 2025 r. w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres 11 kwartałów będącej podstawą do ustalenia podatku rolnego na rok podatkowy 2026 (M.P. z 2025 r. poz. 1085) z kwoty 66,42 zł za 1 dt do kwoty 62,00 zł za 1 dt.

Podstawę opodatkowania podatkiem rolnym stanowi:

- dla gruntów gospodarstw rolnych – liczba **hektarów przeliczeniowych** ustalana na podstawie powierzchni, rodzajów i klas użytków rolnych wynikających z ewidencji gruntów i budynków (2,5 q x 62,00 zł = 155,00 zł),
- dla pozostałych gruntów – liczba **hektarów fizycznych** wynikająca z ewidencji gruntów i budynków (5 q x 62,00 zł = 310,00 zł).

<u>Przykłady wysokości podatku rolnego w gospodarstwach rolnych na rok 2026:</u>

1. **Gospodarstwo rolne** składające się z gruntów ornych klasy IIIa, IIIb i IVa o powierzchni 19,9473 ha fizycznych co stanowi **29,0864 ha przeliczeniowych**
   29,0864 ha * 155,00 zł = 4 508,00 zł na rok
2. Gospodarstwo rolne składające się z gruntów ornych i pastwisk klasy IV, IVa, IVb, V i VI o powierzchni 12,3463 ha fizycznych co stanowi **5,3436 ha przeliczeniowych**
   5,3436 ha * 155,00 zł = 828,00 zł na rok

<u>Przykład wysokości podatku rolnego dla „działkowicza” na rok 2026:</u>

1. Jan Nowak posiada działkę rolną o powierzchni **0,0600 ha fizycznych** co stanowi 0,0750 ha przeliczeniowych. Nie posiada gruntów w innych gminach.
   0,0600 ha * 310,00 zł = 19,00 zł na rok

<u>Podatek od nieruchomości na 2026 rok naliczany jest zgodnie z uchwałą nr 82/XXI/2025 Rady Gminy Iłów z dnia 21 listopada 2025 r.</u>

Podstawę opodatkowania podatku od nieruchomości stanowi:

- dla gruntów - powierzchnia;
- dla budynków lub ich części - powierzchnia użytkowa;
- dla budowli lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

<u>Przykłady wysokości podatku od nieruchomości:</u>

1. **Gospodarstwo rolne** składające się z budynku mieszkalnego o powierzchni 100 m^2, tereny mieszkaniowe 800 m^2
   100 m^2 * 0,00 zł = 0,00 zł – **Uchwała nr 115/XXIV/2016 z dnia 28 listopada 2016 r. – rolnicy nie płacą podatku od nieruchomości za budynki mieszkalne**
   800 m^2 * 0,37 zł = 296,00 zł

2. Jan Nowak **nieposiadający gospodarstwa rolnego** będący właścicielem budynku mieszkalnego o powierzchni 100 m^2, tereny mieszkaniowe 800 m^2
   100 m^2 * 0,79 zł = 79,00 zł
   800 m^2 * 0,37 zł = 296,00 zł
3. Jan Nowak prowadzący działalność gospodarczą w budynku o powierzchni 100 m^2, grunty pod działalnością gospodarczą 800 m^2
   100 m^2 * 22,09 zł = 2 209,00 zł
   800^2 * 1,05 zł = 840,00 zł

Podatek od środków transportowych na 2026 rok naliczany jest zgodnie z uchwałą nr 81/XXI/2025 Rady Gminy Iłów z dnia 21 listopada 2025 r.

Podstawę opodatkowania podatku od środków transportowych stanowią:

- samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony
- ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony
- przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton (z wyjątkiem tych, które wykorzystywane są wyłącznie w ramach działalności rolniczej prowadzonej przez podatnika podatku rolnego)
- autobusy.

Standardowy zestaw stanowi ciągnik z naczepą, którego podatek na rok 2026 r. stanowi kwota 3 907,00 zł.

Należy podkreślić, że o ostatecznej wysokości stawek podatku rolnego, od nieruchomości oraz od środków transportowych na terenie gminy decyduje rada gminy w drodze stosownej uchwały.

WODA I ŚCIEKI

Stawki opłat za wodę oraz ścieki na terenie Gminy Iłów zostały zatwierdzone decyzją Nr RZT.70.112.2025/5 z dnia 28.11.2025 r. wydaną przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.
Stawki za dostarczanie wody oraz odprowadzanie ścieków na terenie Gminy Iłów zostały ustalone na okres 3 lat.

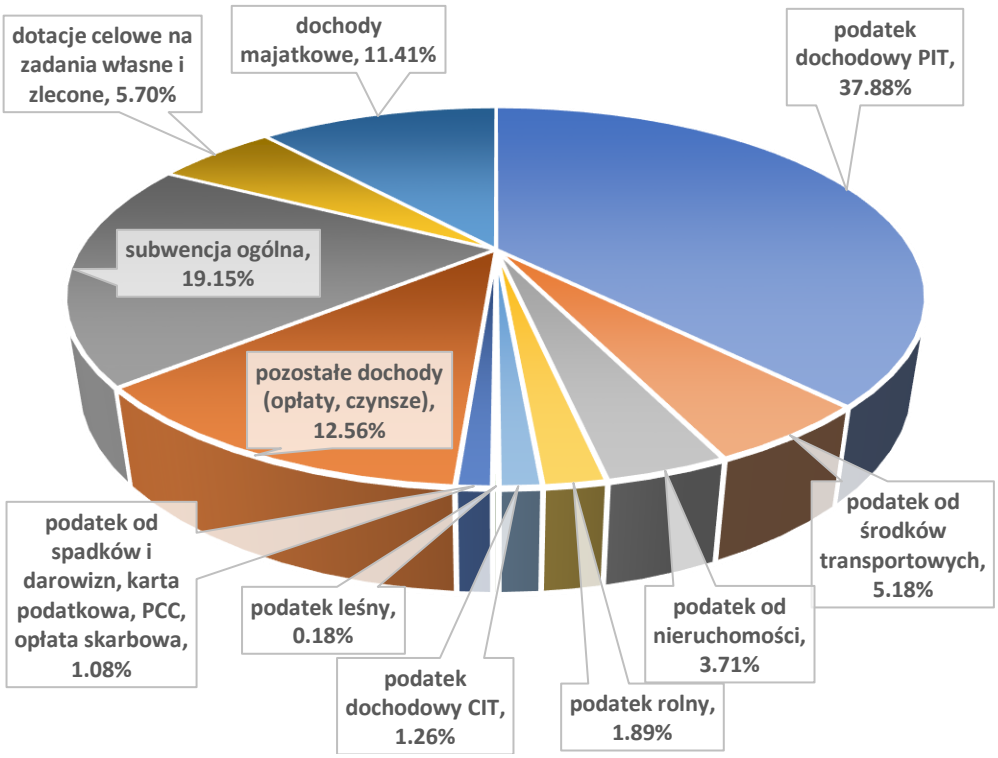
Stawki brutto:

Wyszczególnienie	Rodzaje stawek	Rok 2026	ROK 2027	ROK 2028
Osoby fizyczne	Cena wody za m^3	3,94 zł	3,99 zł	4,04 zł
Osoby prawne i przedsiębiorcy	Cena wody za m^3	4,13 zł	4,18 zł	4,36 zł
Wszyscy dostawcy	Cena ścieków za m^3	5,56 zł	5,67 zł	5,79 zł

Na terenie Gminy Iłów są także odbiorcy wody i dostawcy ścieków, którym zużycie wody i ścieków ustala się na podstawie norm zużycia.

BUDŻET 2026

Planowane dochody budżetowe na **2026 rok** wyniosą **47 692 000,00 zł**
dochody bieżące **42 250 000,00 zł** **88,59 %** dochodów ogółem
dochody majątkowe **5 442 000,00 zł** **11,41 %** dochodów ogółem

Struktura planowanych dochodów gminy według źródeł przedstawia się następująco:

dochody własne, w tym:	**30 395 582,00 zł**	**co stanowi**	**63,74%**
• podatek dochodowy PIT	18 067 002,00 zł	„	37,88% „
• podatek od środków transportowych	2 470 000,00 zł	„	5,18% „
• podatek od nieruchomości	1 770 000,00 zł	„	3,71% „
• podatek rolny	901 000,00 zł	„	1,89% „
• podatek dochodowy CIT	602 938,00 zł	„	1,26% „
• podatek leśny	84 000,00 zł	„	0,18% „
• podatek od: spadków i darowizn, działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej, czynności cywilnoprawnych, opłata skarbowa	510 000,00 zł	„	1,08% „
• pozostałe dochody (opłaty, czynsze)	5 990 642,00 zł	„	12,56% „
subwencja ogólna	**9 134 165,00 zł**	**„**	**19,15% „**
dotacje celowe na zadania zlecone	**2 204 556,00 zł**	**„**	**4,62% „**
dotacje celowe na zadania własne	**515 697,00 zł**	**„**	**1,08% „**
dochody majątkowe	**5 442 000,00 zł**	**„**	**11,41% „**

Największą część w strukturze dochodów Gminy Iłów stanowią udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) oraz udziału w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT), które zostały obliczone jako procent od dochodów podatników z terenu danej jednostki samorządu terytorialnego i stanowią łącznie **39,14%** dochodów ogółem.

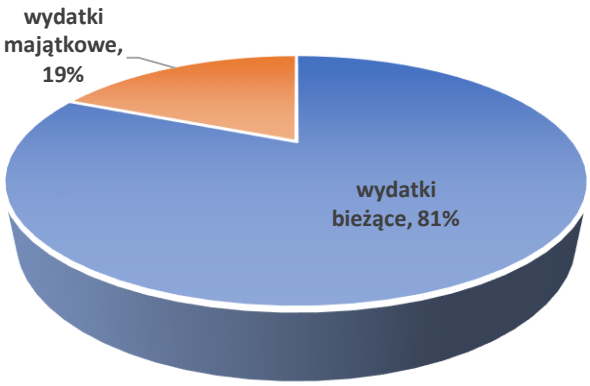
Wysokość udziału w podatku PIT wynosi dla gmin 7% dochodów podatników podatku PIT zamieszkałych na obszarze danej gminy.

Wysokość udziału w podatku CIT wynosi 1,6% dochodów podatników podatku CIT posiadających siedzibę na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego.

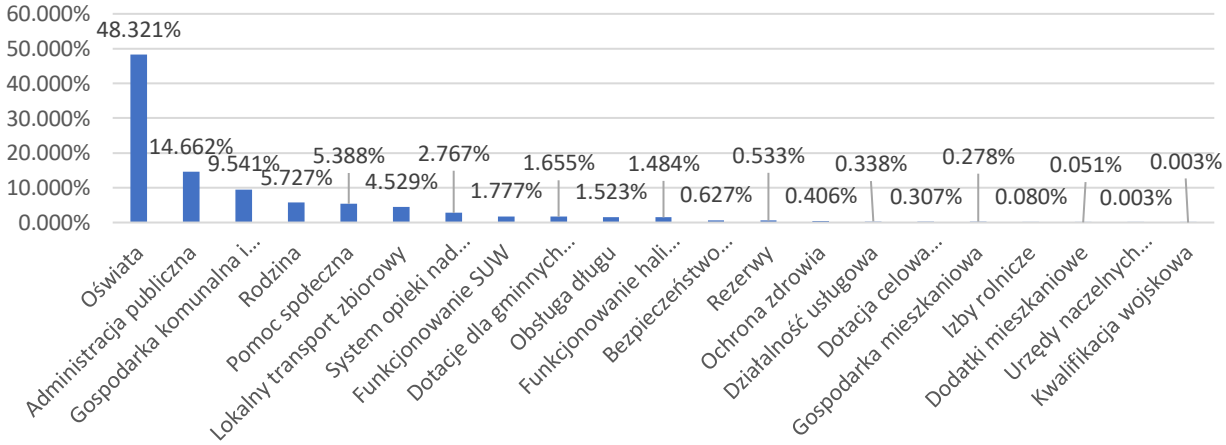
Kolejną pozycję w budżecie stanowi subwencja ogólna tj. **19,15%** dochodów ogółem.
W dalszej kolejności pozostałe dochody **13,64%**, środki na inwestycje **11,41%,** podatki: od środków transportowych, nieruchomości, rolny i leśny tj.**10,96%** oraz dotacje celowe na zadania własne i zlecone **5,70%.**

Planowane wydatki budżetowe na **2026 rok** wyniosą **48 362 000,00 zł**

wydatki bieżące	**39 400 000,00 zł**	**81,47% wydatków ogółem**
wydatki majątkowe	**8 962 000,00 zł**	**18,53% wydatków ogółem**

Planowane wydatki bieżące na rok 2026

Wyszczególnienie	Kwota	Udział w %
Oświata	19 038 655,00 zł	48,321%
Administracja publiczna	5 776 704,00 zł	14,662%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 759 050,00 zł	9,541%
Rodzina	2 256 400,00 zł	5,727%
Pomoc społeczna	2 123 057,00 zł	5,388%
Lokalny transport zbiorowy	1 784 408,00 zł	4,529%
System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	1 090 211,00 zł	2,767%
Funkcjonowanie SUW	700 000,00 zł	1,777%
Dotacje dla gminnych instytucji kultury	652 000,00 zł	1,655%
Obsługa długu	600 000,00 zł	1,523%
Funkcjonowanie hali sportowej	584 856,00 zł	1,484%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	247 000,00 zł	0,627%
Rezerwy	210 183,00 zł	0,533%
Ochrona zdrowia	160 000,00 zł	0,406%
Działalność usługowa	133 000,00 zł	0,338%
Dotacja celowa upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	121 000,00 zł	0,307%
Gospodarka mieszkaniowa	109 600,00 zł	0,278%
Izby rolnicze	31 550,00 zł	0,080%
Dodatki mieszkaniowe	20 000,00 zł	0,051%
Urzędy naczelnych organów władzy	1 295,00 zł	0,003%
Kwalifikacja wojskowa	1 031,00 zł	0,003%
RAZEM	**39 400 000,00 zł**	**100,000%**

W ramach wydatków majątkowych w kwocie 8 962 000,00 zł zaplanowano zadania wieloletnie o łącznej wartości 7 542 000,00 zł tj.

- **„Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Brzozów Stary – etap I, budowa kolektora przesyłowego ścieków na trasie Brzozów Stary – Iłów, wraz z budową kanalizacji sanitarnej – etap II”,**
- **„Przebudowa dróg gminnych na terenie Gminy Iłów**”

oraz zadania jednoroczne o łącznej wartości **1 420 000,00 zł** w tym m.in.:

- **„Modernizacja sieci wodociągowej w zakresie pomiaru przepływu na sieci głównej – dokumentacja projektowa” – 100 000,00 zł,**
- **„Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Brzozówek – wykonanie nowego otworu studziennego”** (prace geodezyjne, zakup nieruchomości) **– 150 000,00 zł,**

- **„Budowa sieci kanalizacji sanitarnej – dokumentacja projektowa”** (w miejscowości Gilówka Górna, Narty, Iłów ul. Bitwy nad Bzurą) **– 250 000,00 zł**,
- **„Modernizacja Oczyszczalni Ścieków w Iłowie – etap III” – 250 000,00 zł**
- **„Przebudowa dróg gminnych” – 400 000,00 zł,**
- **„Wykonanie podbudowy drogi gminnej w miejscowości Pieczyska Łowickie” - 150 000,00 zł,**
- **„Modernizacja Szkoły Podstawowej w Brzozowie Starym – dokumentacja projektowa” – 70 000,00 zł,**
- **„Zakup nieruchomości w m. Kaptury” - 50 000,00 zł.**

PYTANIA I ODPOWIEDZI

1. **Czy zmiana gminy z wiejskiej na miejsko-wiejską spowoduje, że wójt, który stanie się burmistrzem będzie miał wyższe wynagrodzenie?**
   Zgodnie z Załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 września 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego zarówno dla wójta jak i burmistrza w gminie do 15 tys. mieszkańców jest taki sam.

2. **Czy zmiana gminy z wiejskiej na miejsko-wiejską znosi zasadę dwukadencyjności?**
   Wiceminister spraw wewnętrznych i administracji Tomasz Szymański wyjaśnia:
   „Osoba, która przez dwie kadencje pełniła funkcję wójta, nie może ubiegać się o wybór na kolejną kadencję w tej samej gminie – niezależnie od zmiany jej statusu z gminy wiejskiej na gminę miejsko-wiejską”
   Zmiana typu gminy nie znosi ograniczeń wynikających z Kodeksu wyborczego.
   (https://samorzad.pap.pl/kategoria/aktualnosci/czy-zmiana-gminy-z-wiejskiej-na-miejsko-wiejska-znosi-zasade-dwukadencyjnosci).

3. **Czy zmiana gminy z wiejskiej na miejsko-wiejską spowoduje wzrost opłaty za śmieci?**
   Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w art. 6r pkt. 3b wskazuje, że odbiór odpadów komunalnych w części miasta gminy miejsko – wiejskiej w okresie od kwietnia do października nie może być rzadszy niż raz na dwa tygodnie. Należy podkreślić, że mieszkańcy już wnioskują o dodatkowe odbiory odpadów w okresie letnim. Częstotliwość odbioru odpadów nie ma jednoznacznego przełożenia na wzrost opłaty za śmieci. Dodatkowy odbiór odpadów w obrębie miasta, może być logistycznie połączony z odbiorem odpadów na innej trasie bez konieczności wyznaczania dodatkowych kursów.

Obecnie przeprowadzone postępowanie przetargowe i realizacja ustawowego obowiązku odbioru odpadów na rok 2026 spowodowała konieczność wzrostu stawki za odbiór odpadów do kwoty 37,00 zł bez zmiany typu gminy z wiejskiej na miejsko – wiejską.

Ponadto warto wspomnieć o doświadczeniach samorządu Gminy Iłów z grudnia 2020 r. dotyczących postępowania przetargowego w zakresie odbioru odpadów na rok 2021 r., gdzie wzrost stawki za odpady przewyższał wysokość maksymalną z obwieszczenia Prezesa GUS-u z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w 2019 r. tj. 36,38 zł. Sytuacja potwierdza brak wpływu czynnika: zmiany typu gminy z wiejskiej na miejsko – wiejską na wzrost stawki za odpady.

4. **Czy zmiana gminy z wiejskiej na miejsko-wiejską zmieni źródła i zasady finansowania samorządu ?**

Źródła i zasady finansowania samorządu gminy reguluje ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. 2024 poz. 1572).

Zgodnie z art. 3 w/w ustawy dochodami jednostek samorządu terytorialnego są:
1)dochody własne;
2)subwencja ogólna;
3)dotacje celowe z budżetu państwa.
Dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą być także:
1)środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
2)środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
3)inne środki, jeżeli odrębne przepisy tak stanowią.

Źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego reguluje art. 4 ustawy, w czterech przedziałach odpowiednio **gmin, miast na prawach powiatu, powiatu oraz województwa**.

Zasady ustalania, przekazywania dochodów własnych oraz ustalania potrzeb finansowych jednostek samorządu terytorialnego dla gmin są takie same bez znaczenia podziału na wiejskie czy miejsko – wiejskie.

5. **Programy i dodatkowe możliwości pozyskania środków z zewnątrz?**

Działania 9.1 „Rewitalizacja miast". Dla mieszkańców oznacza to odnowione zabytki, parki, place i przestrzenie publiczne, które będą służyć lokalnym społecznościom. Dla samorządów i instytucji to konkretne środki na przywracanie życia historycznym miejscom. O wsparcie mogą ubiegać się miasta do 5 tyś mieszkańców przeznaczeniem na instytucje kultury, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, publiczne i niepubliczne podmioty ochrony zdrowia. Poziom dotacji do 85% kosztów kwalifikowanych.

Podsumowanie:

Najistotniejszym elementem w rozważaniach nad statusem Iłowa **miasto, czy wieś** i jego rozwoju jest demografia. To lokalna społeczność potrzebuje infrastruktury gminnej począwszy od żłobka, przedszkola, szkoły, drogi, wodociągu czy kanalizacji oraz generuje wpływy do budżetu na jej utrzymanie i rozwój.

Opracowanie:
Agnieszka Brzeska
Skarbnik Gminy Iłów